

דעתאטרון

העלון המקוון של הפיקוח על

לימודי התאטרון

אייר תשע"ה, מאי 2015

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

3	דבר המפמ"ר
4	הרפורמה בבחינות הבגרות
4	למידה מבוססת פרויקטים (PBL)
4	תאטרון והשכלה כללית
5	הערכה בית ספרית והערכה חלופית
5	בחינות הבגרות המעשיות
6	תכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית בחינוך העל יסודי באמצעות תאטרון
7	סיפורים מהשטח
7	פרויקט שנתי ייחודי - תיאטרון פורום בתיכון 'רבין', קרית גת
7	בהנחיית: לי רוטנברג רגב, רכזת המגמה: ענת בן-ארי
8	הפקת תאטרון לימודית במרכז גליון מקוון בתחום הפסיכולוגיה – תיכון גבעת ברנר
8	הפקת יום השואה בתיכון גולדה- נס ציונה
8	בהנחיית אתי טופר-ליסאני רכזת מגמת התאטרון
9	השתלמויות, כנסים וימי עיון
9	יום עיון בנושא תאטרון בקהילה
10	השתלמות צפייה בהצגות כציר מוביל ללמידה משמעותית
11	השתלמות הנחיה והערכה של בחינת הבגרות בהפקה
12	כנס מגמות ארצית ותחרות תוצרים בנושא "האחר הוא אני"
14	על המדף ועל הבמה
14	פסטיבל ישראל
14	מעקף

דבר המפמ"ר

מורים יקרים,

בטרם נסיים את שנת הלימודים הנוכחית, אנו שמחים לפרסם את הדעתאטרון, העלון המקוון לשנת תשע"ה. השנה בתי ספר החלו ביישום הרפורמות הקשורות בעדכון תכנית הלימודים ובדרכי הערכה. הרפורמה נועדה לשפר את איכות ההוראה והכוונה לשלב בין דרכי הוראה / למידה חלופיות כמו: החקר, שילוב הפדגוגיה הדיגיטלית, הדגשת הנושאים הערכיים וההוראה הבינתחומית לבין דרכי הוראה/ למידה והערכה מסורתיים יותר. הנושאים המרכזיים הנגזרים מכך כמו: חלוקת התכנית ל-70% ו-30%, תפיסת ה-PBL, תפיסה שתחייב במסגרת הוראת היחידה בהפקה, יהוו את הבסיס להדרכה ולפיתוח המקצועי שיוצעו לכם במהלך השנה הנוכחית והשנה הבאה.

איסוף החומרים ותיעוד של מספר פרויקטים בשדה, מאפשרים לנו להציג בגאווה עשייה ייחודית ומרתקת של מגמות, יוזמות שהרחיבו את הקשר עם הקהילה וכמובן מרחיבים את הלב. תודה לאתי ליסאני ולי רוטנברג רגב, ששלחו לנו את הסיפורים מהשטח.

רצינו לשתף אתכם בסיכום השנתי שערכנו בהתייחס לימי העיון וההשתלמויות שהתקיימו במהלך השנה. השנה הצענו 7 השתלמויות שהעשירו את ארגז הכלים שלכם. השילוב בין מפגשים וירטואליים ומפגשי פנים אל פנים, אפשרו לנו ליצור מסגרת רחבה יותר של פיתוח מקצועי שענה על צרכי המורים. תודה למוריה להמן-רוט, חן אליה, נדיה נבון והראל קרטס שכתבו לנו רשמים ותובנות מאותן השתלמויות.

ומה לפנינו, במהלך החודשים הקרובים נקיים מספר מפגשים:

➤ **השתלמות בנושא דרכי הנחיה של גישות בימיו באוניברסיטת תל אביב בין התאריכים ה-13 – 16 ביולי**

➤ **יום עיון בנושא הערכה חלופית, הצעות והמלצות (על המקום והמועד תשלח הודעה)**

אני רואה חשיבות עצומה בשיח המתקיים באופן קבוע ושוטף בקהילת המורים בפייסבוק ובמקביל ישנה חשיבות במפגשים פנים אל פנים, במפגשים במסגרת ימי העיון, כנסים והשתלמויות. בכל אחד מהמפגשים הללו אני וצוות הפיקוח על הוראת התאטרון, דואגים לעדכן אתכם בנושאי תכנית הלימודים ודרכי הוראה, המפגשים מאפשרים שיח עמיתים ויצירת קהילה שיחד תוכל לקדם הוראה מקצועית ולמידה משמעותית בתחום התאטרון.

אין ספק שכמורים לתאטרון אתם יכולים להיות גאים כאשר אתם יכולים להציג הוראה ולמידה אחרת, חקרנית, חווייתית ומשמעותית. למידה המושתתת על חיבור בין ידע, נפש וערכים.

אפי וישניצקי-לוי

מפמ"ר תאטרון

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

הרפורמה בבחינות הבגרות

למידה מבוססת פרויקטים (PBL)

החל משנת הלימודים תשע"ז בחינת הבגרות החיצונית בהפקה תתבסס על תפיסת ה-PBL.

תהליך הלמידה על פי תפיסת זו, מאפשר לתלמידים לחוות למידה משמעותית, מקיפה, ורלוונטית המשלבת בין רכישת גוף ידע, שכלול מיומנויות ביצוע ובניית הרגלי למידה.

בחינת הבגרות בהפקה תתבסס על הבניית תהליך למידה ויצירה כשנקודת המוצא היא שאלה פורייה ממנה יצאו התלמידים לעסוק בחקר באמצעות בניית פרשנות למחזה, תוך למידת מיומנויות המשחק, העיצוב, הדרמטורגיה והבימוי עד להצגת התוצר הבימתי, כתיבת ספר ההפקה, והשיחה עם הבוחן.

עד היום בחינת הבגרות המעשית בהפקה התבססה על תהליך חקר, אך ללא המסגרת המחייבת בתהליך מובנה של ה-PBL. השינוי המתחייב מההחלטה להוביל את תהליך ההוראה/למידה/ הערכה על פי תפיסת זו כחלק מהבחינה החיצונית, מהווה אתגר פדגוגי משמעותי ואנו בטוחים שהאתגר יצמיח תהליכי הוראה ולמידה מרתקים. כבר בשנת הלימודים הנוכחית נפתחה השתלמות בת 60 שעות בנושא **בחינת הבגרות בהפקה: למידה מבוססת פרויקטים (PBL)**.

תאטרון והשכלה כללית

הרפורמה במבנה תעודת הבגרות הביאה להכנסת נושא ההשכלה הכללית לתוך המערכת הבית ספרית בחטיבה העליונה. הפיקוח על הוראת התאטרון פרסם הצעה להוראת תאטרון כהשכלה כללית. ההצעה מתבססת על כך שלימוד תאטרון הוא לימוד שפה, קריאה והבנה של "טקסטים" המפתחים חשיבה במגוון הרמות עד לפרשנית וביקורתית. לימוד והוראת תאטרון מבטיחים חינוך איכותי גם בהתייחס לתורת האינטליגנציות המרובות של גארדנר (1983,1993), ניתן לראות כי האינטליגנציות האמנותיות התוך-אישית, התנועתית, המוסיקאלית, המרחבית, והחזותית מלמדת באופן מובהק ומעודדות יצירתיות, תעוזה, גישה פואטית, סמלית, אסתטית ועוד.

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

בעולם העובר מהפכה כמהפכת הטכנולוגיה והידע הנוכחית, מחויב בשינוי אורח החיים ובחינוך אנו מחויבים להגיב לכך. התאטרון הוא שפה בינלאומית, לא-מילולית חשובה ביותר, המאפשרת תקשורת בין בני אדם על אף השונות התרבותית. התאטרון מתחבר לחיי היום-יום במגוון ממדים, הוא מעורר מחשבה רפלקטיבית וביקורתית על התופעות בהן נתקל התלמיד ומחנך אותו להגיב באופן פעיל על תופעות שמפריעות לו בעולם. בדרך זו הופך התלמיד לאזרח פעיל ומעורב.

לכניסה למסמך מפורט המציע תכניות בתאטרון להשכלה כללית [לחצו על הקישור](#)

הערכה בית ספרית והערכה חלופית

לאור פניות מרובות מהשטח, בימים אלה אנו שוקדות על מסמך בנושא **תהליכי הוראה והערכה חלופית בתאטרון**. המסמך יציג מספר הצעות מפורטות לתהליכי הוראה-למידה-הערכה חלופית בתאטרון. הדוגמאות במסמך יציגו את האופן שבו ארוע ההערכה משפיע על דרכי ההוראה והלמידה, אבני הדרך של ההוראה-למידה ומחווים להערכה. הפרויקטים שיוצגו להערכה חלופית משלבים למידה, ביטוי אישי ויצירתי, איתור מידע ושימוש במקורות מידע, פרשנות ורפלקציה. המסמך ייחשף ביום עיון שיוקדש לנושא ההערכה החלופית במהלך המחצית השניה של חודש יוני. הודעה מסודרת על מועד ומקום תשלח במייל לכלל המורים.

בחירות הבגרות המעשיות

השנה שובצו בוחנים לבחירות המעשיות. על אף הקשיים שהתעוררו בגלל השינוי נראה כי ברוב בתי הספר התקבל המהלך החדש בברכה.

רוב הבחירות התקיימו בחודשים פברואר ומרץ. מורים המגישים בעצמם ומנחים הפקות, מונולוגים ודיאלוגים נדרשו לפנות זמן כדי לבחון בבתי ספר אחרים. ראינו כיצד מורים התגמשו בזמנים ובתנאים כדי שבחינה תוכל להתקיים בתנאים הטובים ביותר. מחויבות זו של עמיתים למקצוע מעוררת הערכה. לצערנו חלק קטן מהמורים לא השלים את תהליך ההרשמה במרב"ד ולא בחן, מה שהעמיס עבודה על מורים אחרים.

לבחון בבחינה המעשית מאפשר לנו להכיר בתי ספר, לראות שיטות עבודה, תלמידים והרגלים אחרים משלנו. לעבודת הבוחן פנים רבות. הבוחן צריך להתכונן לבחינה. לקרוא מחזות, דפי עמדה וספרי בימוי. במהלך הבחינה על חלקיה השונים הוא נדרש להתנהגות מכבדת ומקצועית ובסופה הוא כמובן אחראי על מתן ציונים הוגנים המתייחסים לתוצר בו צפה.

על התהליך המוביל לבחינה אחראי המורה המלמד. הלמידה לקראת התוצר הבימתי מתקדמת שלב אחרי שלב. המורה נותן לתלמיד הערכה על הדרך, על העבודות והמשימות שנתנו ברצף הזמן, הוא בודק ומשקף לתלמיד את

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

התקדמותו.

בתהליך עבודה זה ישנם קשיים לא מעטים אך הוא חשוב ביותר. השנה, באחד מבתי הספר, לקחו שתי תלמידות דף עמדה של תלמידות מבית ספר אחר והציגו אותו בפני המורה כשלהם (פרשנות, אמירה, חלוקה ליוניטים, פעולות דרמטיות ובימתיות). בעולם בו אנו חיים העתקות כאלו עלולות להיות יותר ויותר נפוצות. אם אנחנו כמנחים לא נתעקש על "תחנות" בתהליך, אנחנו עלולים למצוא את עצמנו עם "תוצרים" מסוג זה.

הבחינה של התלמידות שהעתיקו את העבודה נדחתה.

נערכה שיחה עם ההורים וגורמים בבית הספר והן נאלצו לבחור מחזה אחר ולהתחיל את התהליך מתחילתו. הבחינות המעשיות הן חלק חשוב ביותר בלימודי התאטרון בבתי הספר. באחריותנו כמורים וכבוחנים לשמור על חשיבותן ועל התנהלותן התקינה.

תכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית

בחינוך העל יסודי באמצעות תאטרון

החל משנה"ל תשע"ה החלה לפעול התוכנית "אמנויות לטובת החברה": התפתחות אישית ומעורבות חברתית בחינוך העל יסודי בתחומי האמנויות (קולנוע, תאטרון, מוסיקה אמנות חזותית ומחול).

להלן קישור למספר [דוגמאות לתיאור יוזמות לשילוב המעורבות החברתית בתאטרון](#).

סיפורים מהשטח

פרויקט שנתי ייחודי - תיאטרון פורום בתיכון רבין, קרית גת

בהנחיית: לי רוטנברג רגב, רכזת המגמה: ענת בן-ארי

בתחילת שנת הלימודים תשע"ה, עלה צורך ורצון מצד תלמידי יב' ליצור פרויקט חינוכי שיעשה שימוש בתיאטרון ככלי חברתי וחוויתי. המטרה: להציף קונפליקטים ודילמות, בהם נתקלים רוב בני הנוער בגיל ההתגברות - ולבחון באמצעות התיאטרון דרכי תגובה, אפשרויות לשינוי ויכולת להשפיע על המציאות הקיימת. מצאנו את הדרך באמצעות **תיאטרון פורום- תיאטרון אינטראקטיבי, שבמהלכו לוקח הקהל חלק פעיל ומשפיע על ההתרחשות.** ההשראה לרעיון וההתנסות הראשונה שלי בתיאטרון פורום, הגיעו מתוך השתלמות מורים של מפמ"ר התיאטרון.

את המושג "תיאטרון פורום" תבע אוגוסטו בואל. בואל נולד ב-1931 בריו דה ג'נרו שבברזיל, ועסק בבחינה מעמיקה של התפקיד החברתי והחשיבות הפוליטית של התיאטרון. הוא שאל את עצמו, בדומה לברכט, כיצד מלבד בידור יכול תיאטרון גם לחנך.

הייחודיות של תיאטרון הפורום היא התערבות הקהל בנעשה על הבמה, וביצירת פתרונות לקונפליקטים שונים. מתוך דבריו: "תיאטרון פורום אינו פרופגנדה. הוא אינו תיאטרון דידקטי מיושן. זהו תיאטרון פדגוגי מכיוון שאנו לומדים בו ביחד, שחקנים וקהל." (Boal. A 1992)

התלמידים התלהבו מהרעיון להקים תיאטרון חברתי. קסמה להם האפשרות לתעל את אהבתם לתיאטרון, ליצירת דבר חדשני למען הכלל. כך בנינו מודל, אותו אנו מפעילים כסדנא בשכבות השונות. בשלב הראשון העלינו נושאים שמעסיקים את התלמידים, חוויות וסיטואציות בהן הם נתקלים במהלך היום יום. יחד עיבדנו את הנושאים ודיברנו עליהם ארוכות. מתוך השיח הפתוח והמשותף נולדו מספר סצנות, שאותן כתבו וביימו בעצמם.

הנושאים שנבחרו: לחץ חברתי- בדגש על סמים, דחייה חברתית ואי קבלת ה'אחר', הטרדה מינית, אלימות ברשת ושימוש באלימות באופן כללי.

בשלב השני הוצגו הסצנות בפני קבוצות תלמידים בבית הספר. כל סצנה מסתיימת ב'פריז', ולאחריה מתרחש דבר מה. לדוגמא: דיון בקבוצות קטנות, או התערבות של אחד התלמידים מתוך הקהל ושיתופו בסצנה, באופן שמאפשר לו להציג איך היה נוהג ואיך ניתן לפעול אחרת. לעיתים עולים סיפורים חדשים מתוך הקהל, והתלמידים מציגים אותם באופן ספונטני. כל זאת תוך דיון פתוח והשמעת דעות שונות.

את התהליך כולו ליוותה באופן צמוד יועצת בית הספר, שנכחה בשלב ההכנה והחזרות ולקחה חלק פעיל בסדנאות עצמן.

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

הסיטואציה שבה נוער מנחה סדנאות לנוער - מרגשת וחזקה באופן מיוחד. עולים דיונים מרתקים ונוצר שיח התבגרות אמיתי, בגובה העיניים. התלמידים הצופים מספרים על חוויה מיוחדת והיודבתיים מרגישים משמעותיים.

התקבלות הפרויקט בביה"ס

כשהוצג הרעיון לראשונה בפני הצוות החינוכי, עלו מטבע הדברים חששות מסוימים, בעיקר סביב עניינים לוגיסטיים. אך ככל שהתקדמה הפעילות, התחוור לכולם כי מדובר בעשייה חשובה וייחודית, שמשלבת בתוכה את כל העקרונות של למידה משמעותית. התלמידים הבוגרים מנחים את התלמידים הצעירים מתוך תחושת אחריות ומעורבות, ורותמים את התיאטרון ליצירת חוויה חינוכית מיידית ובלתי אמצעית. עד מהרה נחל הפרויקט הצלחה גדולה בביה"ס, וזכה להדים רבים בקרב מורים ותלמידים כאחד.

הפקת תאטרון לימודית במרכז גליון מקוון בתחום

הפסיכולוגיה – תיכון גבעת ברנר

עיבוד בימתי למחזה 'משוגעת' מאת יעל רונן, היה אחת מתוך שלוש הפקות שעלו השנה בתיכון אזורי גבעת ברנר בהנחיית אורנית קשת. כחודש לאחר לבחינה הוצגה ההפקה בפני צוות מטפלים בנס ציונה. לאחר ההצגה התעורר דיון משמעותי אודות הבחירה במחזה, העיסוק בנושא וחשיבות לימודי תאטרון בקרב בני נוער ובכלל. בראיון שנערך עם בנות ההפקה, ציינו הבנות מספר נקודות משמעותיות שעברו עד לתוצר הסופי. לקריאת הגליון המוקדש לבני נוער ובמה, ובו התייחסות להפקת התאטרון 'משוגעת?' שעלתה בתיכון האזורי גבעת ברנר, [לחצו על הקישור](#).

הפקת יום השואה בתיכון גולדה- נס ציונה

בהנחיית אתי טופר- ליסאני רכזת מגמת התאטרון

כחלק ממסורת בית ספרית מעלה שכבת י' במגמת התיאטרון של תיכון גולדה, הפקה לציון יום השואה.

חשוב לומר כי הניסיון לספר סיפור על השואה, לבטא על במה את האירוע ההיסטורי הזה הוא קשה ומורכב. הניסיון מלכתחילה נועד לכישלון, משום שהתפיסה האנושית אינה מסוגלת להפנים את החורבן אשר אירע. אולם רגעים קטנים, מבעד לעיניים מסויימות,

יכולים לעזור לנו להבין מעט, לדמיין, לתאר את עוצמות הכאב ותעצומות הנפש שהרכיבו ועודם מרכיבים את סיפור השואה.

בחיפוש אחר עדויות של נשים, נערות וילדות נתקלתי בסיפורים נוראיים של אובדן, התעללות, ייאוש ופחד. לצד אלו, פיסות קטנות של תקווה, חיים ואהבה.

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

את סיפורן של הנשים במחזה, כתבתי בהתבסס על חלק מהעדויות וחלק מהסיפורים נולדו מתוך ההשראה והדמיון. המחזה מציג את סיפורן של נשים במחנה עבודה שאיבדו את הכל ונותרו זו עם זו. חלקן מכירות, חלקן משפחה, חלקן לבד. המפגש של כולן במציאות הקשה מתאר בזעיר אנפין את עולמן. במהלך החזרות יצאנו, תלמידי המגמה ואני, לחיפוש אחר אותם הרגעים הקטנים שייתכן וקרו בתוך האסון הגדול שאירע. אותם רגעים קטנים ששמרו על הנשיות, על האנושיות. היה זה תהליך מרתק. לאורכו נעשה תחקיר מעמיק על נשים בשואה- שיחות ומפגשים עם ניצולות שואה- קרובות משפחה של התלמידות ועם ניצולות שואה במסגרת פרוייקט "מדור לדור"- מסגרתית קהילתית-חברתית בה שותפים ניצולי שואה רבים המספרים את סיפורם, צפייה משותפת בסרטים ובעדויות מוקלטות של נשים. התהליך לווה בשיח רפלקטיבי מתמיד שלי עם התלמידות ובכתיבה אישית שלהן על התהליך (הוצג כתערוכה בכניסה לאולם) – וכן לגבי הבחירות שנעשו על הבמה, הטקסטים ואופן המשחק והביצוע. הן היו שותפות מלאות ליצירתו של אירוע בימתי זה.

אין ספק שהמכלול של הגורמים המעורבים והזיקה לקהילת ניצולי שואה, חיבורן של השחקניות לפרוייקט החברתי "מדור לדור" והצגת ההצגה בפני קהילת העיר יצרו רובד עמוק יותר בתהליך, הרחיבו את עבודתן של השחקניות בהיבט מקצועי ויצרו מארג עבודה שלם.

מתוך כתבה מהעיתון המקומי: "תלמידי מגמת התיאטרון בגולדה ריגשו עד מאוד. עלי לומר שלאחר שצפיתי בה היא ראויה להופיע ולהציג בכל רחבי הארץ." תומר תדהר (דובר העיריה).

השתלמויות, כנסים וימי עיון

יום עיון בנושא תאטרון בקהילה

בהמשך למסורת של שיתוף פעולה בין הפיקוח על הוראת התאטרון ומכללת סמינר הקיבוצים, נערך השנה יום עיון בנושא תאטרון בקהילה. יום העיון הוקדש לזכרון של בלהה פלדמן מורה בלתי נשכחת ומיקי רייכנטל מורה וחברה יקרה.

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

הנושאים בהם דובר היו היציאה למרחבי למידה מחוץ לכיתת הלימוד, מודלים ודרכי פעולה של פרויקטים בקהילה, הכרות עם טכניקות וצורות אמנותיות של תיאטרון בקהילה.

ביום העיון לקחו חלק מראשי העוסקים בתאטרון קהילתי בארץ:

- תאטרון כצומת בין החינוכי, הפוליטי והאמנותי, פרופ' שולמית לב-אלג'ם
- אמנות, חברה וטכנולוגיה - בין הביטוי האישי לחברתי, דניאל לנדאו
- מורה/ תלמיד/ במאי לתאטרון כסוכן חברתי, רימונה לפין
- עושים שוק"- בין הסיפור האישי לאירוע הקהילתי, הרצאה וסדנא, שרה סיבוני,
- ליצנות ותאטרון רחוב- מאפיינים וכלים, סדנא בהנחיית הראל קרטס
- צורות שונות של תאטרון בקהילה, ד"ר נפתלי שם טוב

"לשמחתי הרבה במהלך חופשת פסח השתתפתי ביום העיון בנושא תיאטרון בקהילה. נושא שעבור כולנו הינו חשוב, משמעותי, ראוי ורלוונטי. פגשנו ביום העיון חוקרים של התחום ואנשי שטח, התנסינו בסדנאות מיוחדות ביותר, שמענו וצפינו בתיעוד של תהליכי עבודה.

עבורי זו היתה חוויה מעוררת השראה ומעוררת שאלות. ברגע ההבנה הכל כך מובנת מאליה לכאורה, כי בית ספר הוא קהילה לכל דבר וענין, הרי שהחיבור לתיאטרון הוא כמעט ברור ומתבקש.

כל פעילות או תהליך של תיאטרון קהילתי על כל היבטיו וענפיו יכול ואף רצוי שיתקיים במסגרת הבית ספרית שלנו. זוהי דרך שבה ניתן להשתמש בכלים אומנותיים, אסתטיים יצירתיים כדי לעבור תהליך משותף המעורר את כל התלמידים וכל קהילת בית הספר, לעצמה, לאחרים, למחשבה ביקורתית, למקום, ולסביבה שבה הם חיים". (חן אליה, תיכון רמות-ים, מכמורת)

השתלמות צפייה בהצגות כציר מוביל ללמידה משמעותית

השנה, נערכה השתלמות הצפייה בתאטרון תמונע. זהו שיתוף הפעולה הראשון של הפיקוח על הוראת התאטרון עם תאטרון תמונע. ההצגות בהן עסקה ההשתלמות נלקחו מהרפרטואר הארצי של מרבית התאטראות בישראל.

מוקדי ההשתלמות השנה היו:

- יצירת רפרטואר תלת-שנתי ובניית מהלך הלמידה
- אוצרות בתאטרון, ובחירת רפרטואר אמנותי
- הכנה לצפייה בהצגה: אל הקוגניטיבי באמצעות החווייתי ואל החווייתי באמצעות הקוגניטיבי
- תיעוד הצגה כתהליך הבניית ידע: ממימוניות לאסטרטגיות
- פעילות לאחר צפייה: מיון, השוואה, למידת עמיתים, חיבור בין למידה לבין עולמו האישי של הלומד
- שאילת שאלות ולמידת עמיתים כאסטרטגיות להבנת הצגה וללמידה משמעותית

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

• הוראה-למידה-הערכה: תיק הצגה למורה / לתלמיד

המשתלמות והמשתלמים הביעו עניין רב בתכנים, ויצרו כל אחד תיק הצגה, הכולל פעילויות הכנה – תיעוד – עיבוד ושאלות סביב נושא מרכזי דרכו בחרו לעסוק בהצגה.

“השנה השתתפתי בהשתלמות מעניינת במיוחד, סביב הנושא בו כולנו עוסקים כל הזמן אבל בד"כ עושים זאת כיחידים. כל ההתלבטויות בקבוצת הפייסבוק וה-whatsapp ללא הרף: מי ממליץ על ההצגה הזאת? למי יש דו"ח צפייה על ההצגה ההיא? וכד', מעידים כאלף עדים על הצורך לעשות קצת סדר בכל נושא הצפייה בהצגות של התלמידים שלנו במשך שלוש שנות הלימוד.

בהשתלמות, בהובלת צוות המדריכות, פרטנו לפרטים את השיקולים השונים ביציאה להצגות, על מנת לבנות רפרטואר עשיר, מלמד ומגוון. הבנו שהצפייה בהצגות היא פעולה עצמאית של התלמידים, במהלכה איננו משמשים כמתווכים של החומר ושל החוויה, ובכך ייחודה. אך לנו יש את האחריות להפוך את החוויה האישית ללמידה משמעותית. הכרנו תרגילים רבים ומגוונים של הכנה לצפייה, של עיבוד צפייה ושל היזכרות בצפייה לקראת הברות. למדנו להכין תיק הצגה און-ליין, שדרוג מיוחד במינו לדו"ח הצפייה הקלאסי, שללא ספק ישמש אותי מעכשיו בהוראה. היה נהדר להכיר מורים רבים שהשתתפו בהשתלמות ולחלוק איתם את הידע שמצטבר אצל כולנו ולא תמיד יש לו שותפים. אחד היתרונות המשמעותיים של ההשתלמות עבורי היה הידע שקיבלתי על הצגות שונות שטרם ראיתי, וגם השיתוף הנדיב בכלי הוראה ובתיקי הצגות שעברו בין כולנו. אני ממליצה מאוד לכל מורה להקדיש את הזמן ולהשתתף בהשתלמות שמוסיפה רבות לערך הצפייה בהצגה עם תלמידים.” (מוריה להמן-רוט, תהילה אוולינה דה רוטשילד, ירושלים)

השתלמות הנחיה והערכה של בחינת הברות בהפקה

זו השנה הזניה שנערכת השתלמות בנושא הנחיית הפקות בברות. השנה התמקדה השתלמות במס' היבטים של הנחיית ההפקות:

- בחירה במחזה שמחובר לעולמם של התלמידים
  - בחירה בשאלה פורייה, שמניעה את התלמידים ללמידה פעילה
  - חלוקה נכונה של תלמידים לקבוצות, וחלוקה נכונה של תפקידי הפקה בתוך הקבוצות.
  - הגדרה של רמת הלמידה המצופה מהתלמיד, שמתוכה נגזרים מחוונים: הגדרת הקריטריונים להערכת הימ"ה (ידע / מיומנות / הרגל)
  - תכנון לוח זמנים: באיזה שלב של התהליך אמור התלמיד להגיע לרמת הלמידה המצופה?
  - תהליכי תיעוד כההליכים לימודיים
- המשתלמות והמשתלמים הביעו עניין רב בתכנים, ויצרו אסופת שיעורים בנושא גישות בימיו ומשחק.

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

"זו אחת ההשתלמויות, שמיד ניתן היה ליישמן הלכה למעשה מול התלמידים. השילוב בין הטכנולוגיה השימוש במדיה העומדת לרשותנו בהוראת התאטרון, עוררה בקרב התלמידים עניין רב, יצרה שיח ער ויצרתי שהניב דיון מעמיק סביב המחזה שבחרנו. למרות שאני מלמדת הרבה שנים, ההשתלמות הפגישה אותי עם אפשרויות חדשות שהפכו את ההוראה למרתקת ומאוד מעשית." (נדיה נבון, כדורי)

"ההשתלמות הייתה חשובה ביותר, פתחה את הראש לעולמות חדשים, חשובה לדעתי לכלל אוכלוסיית המורים. ממליץ מכל הלב." (הראל קרטס, תיכון עמק החולה, כפר בלום)

כנס מגמות ארצית ותחרות תוצרים בנושא "האחר הוא אני"

כנס מגמות תאטרון ארצי הנו אירוע ייחודי ומסורתי ההופך עבור קהל המשתתפים לחוויה קהילתית ולימודית חשובה וייחודית. במסגרת הכנס נאספים מדי שנה תלמידי תאטרון מכל רחבי הארץ להצגת תוצרים נבחרים שנעשו ברוח הנושא השנתי: מאקטים, הפקות, מונולוגים-דיאלוגים. התוצרים מוערכים על ידי ועדת שופטים וחלקם זוכים בפרסים כספיים. פרט להצגת התוצרים התלמידים צופים במופע ומשתתפים בכתת אומן.

השנה נערך הכנס ביום רביעי, י' באייר, ה' 29 באפריל, בתאטרון הקאמרי בתל-אביב, והשתתפו בו 13 מגמות תאטרון שונות מרחבי הארץ. הכנס החל בהצגת התוצרים של המגמות הנבחרות במסגרת תחרות בנושא "האחר הוא אני" בסיום הצגת התוצרים צפו התלמידים במופעם של הבמאי עמרי ניצן והשחקן איתי טיראן, "אוהבים את שקספיר". לאחר הצפייה במופע השתתפו התלמידים בכתת אומן בהנחייתם. בסיום הכנס הוכרזו הזוכים בתחרות התוצרים:

- מאקט על-פי המחזה "הדיבוק" מאת אנ-סקי בביצוע התלמידה חופית איאש מתיכון שז"ר בת-ים בהנחיית המורה בלה ארגואטי
- דיאלוג על-פי המחזה "הרדופים" מאת מאור זגורי בביצוע התלמידים טליה אשכנזי וניר נעים מתיכון ע"ש אליעזר בן-יהודה, נס-ציונה בהנחיית המורה יעל דוברין
- סצנה מהפקה על פי המחזה "מיץ מיץ לימונדה" מאת ג'ושוע קונקל בביצוע התלמידים אוהד אלברטון, יואב אדרי, אליאור קורנפלד ואהוד לוסין מהתיכון שליד האוניברסיטה בירושלים בהנחיית המורה הדס הר-לבן.

חבר השופטים בתחרות מנה את החברים הבאים: פרופ' יורם בוקר, מר אלעד שרעבי-שחקן ובמאי, מר ארז חסון

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

– אי"ב ומנהל אנסבל עתים, הגב' אורנה ספיר-קם, מנהלת אמנויות ח"ן, תל-אביב.
בתי הספר הזוכים זכו בשובר ע"ס 1,000 ש"ח כל אחד לרכישת ציוד הגברה ותאורה.

השתתפו בכנס: תיכון אורט ערד, תיכון ע"ש בן יהודה נס-ציונה, תיכון הראל מברשת י-ם, תיכון ליד"ה י-ם, תיכון ע"ש אוולינה דה-רוטשילד י-ם, תיכון שז"ר בת-ים, תיכון תלמה-ילין גבעתיים, תיכון ע"ש הרצוג חולון, תיכון ויצו הדסים אבן-יהודה, תיכון רמות-ים מכמורת, תיכון אורט בנימינה, תיכון אמירים כפר ורדים ותיכון אורט מעלות.

מאקט, על-פי המחזה "בעלת הארמון" לאה גולדברג
בביצוע התלמידה חופית איאש, תיכון שז"ר, בת-ים
הנחייה: בלה ארגואטי

אנא שמרו את הדעתאטרון במקום זמין במחשב האישי, כדי שתוכלו להשתמש בו ובקישורים שהוא מציג בעתיד

על המדף ועל הבמה

פסטיבל ישראל

פסטיבל ישראל 2015 יתקיים בין ה-28 במאי ל-24 ביוני בירושלים. מנהל הפסטיבל, איציק ג'ולי, בחר להביא השנה אמנים בולטים בתאטרון העכשווי ביניהם רומיאו קסטלוצ'י וג'וליאן גוסלן. אגוד במאי התאטרון בישראל (בת"י) ארגן יום עיון סביב יצירותיהם של השניים (לפרטים לחצו על [הקישור](#)).

לאתר הפסטיבל לחצו על [הקישור](#)

מעקף

מעקף הוא כתב עת מקוון העוסק בצורות אמנותיות שונות שיש בהן נוכחות פרפורמטיבית של אמן – מחול, תיאטרון, מיצג ואמנות פלסטית, בדגש על אמנות המתקיימת בתפרים שבין סוגי מדיום שונים. מטרת כתב העת היא לעורר השראה, להעלות שאלות ובעיקר ליצור תרבות שיח. מעקף מבקש לבחון באופן פתוח ודינמי את הזיקה בין עשייה אמנותית לבין תופעות תרבותיות וחברתיות עכשוויות. מעקף משקיף על היצירה המקומית והבינלאומית, תוך שהוא מדגיש בכל גיליון נושא או מושג מרכזי המשמש כציר לחשיבה רלוונטית אודות השדה. בכל גיליון מתפרסמים ראיונות ומאמרים מקוריים שנכתבו במיוחד עבור כתב העת.

מעקף נוסד כיוזמה עצמאית של אמנים וחבר לביה"ס לתיאטרון חזותי, לאורה של תפיסת העולם האמנותית הבינתחומית והנסיונית המשותפת לשני הגופים.

[לחצו כאן לאתר מעקף, כדי לעיין בגיליון הנוכחי ובגליונות עבר](#)